

Evanjelický a. v. cirkevný zbor Levice

Kázeň – ThDr. Martin Riecky

1. Slávnosť vianočná: Narodenie Pána (25. 12. 2017)

Bratia a sestry

V dnešný 1. deň vianočný si pripomíname sviatok narodenia nášho Spasiteľa Pána Ježiša Krista. Na Jeho narodenie sa dnes chcem pozrieť trochu netradične, z pohľadu jeho matky Márie. Myslím si, že v rímskej cirkvi je jej úloha veľmi preceňovaná. Zase naopak, v našej cirkvi je ako keby niekedy nepochopená. Niekedy si myslíme, že už len tým, že vyslovíme jej meno, sa dopúšťame modloslužby. Preto sa chcem na danú vec pozrieť z čisto biblického pohľadu, ako Mária, matka Pána Ježiša vníma Jeho narodenie. Zdravá biblická úcta k nej je vyjadrená aj v evanjelických choráloch, v našom spevníku konkrétne piesňami číslo 7, 19, 29. Pri dnešnom uvažovaní nad Máriiným chválospevom si pomôžem aj myšlienkami Martina Luthera, ktorý sa tejto tematike venoval.

PIESEŇ

Lk 1, 46-55

Vtedy povedala Mária: Velebí moja duša Pána a môj duch sa rozveselil v Bohu, v mojom Spasiteľovi, že zhladol na poníženie svojej služobnice, veď, ajhľa, blahoslaviť ma budú odteraz všetky pokolenia, pretože Mocný učinil so mnou veľké veci a sväté je Jeho meno a Jeho milosrdenstvo s tými, čo sa Ho boja, z pokolení na pokolenia. Dokázal moc svojím ramenom, rozprášil tých, čo sa povyšovali zmýšľaním srdca. Mocných zhodil z trónov a povýšil ponížených, lačných nasýtil dobrými vecami a bohatých prepustil naprázdno. Ujal sa Izraela, svojho služobníka, pamätlivý milosrdenstva, ako povedal našim otcom, Abrahámovi a jeho potomstvu naveky.

Bratia sestry

Mária sama na sebe zakúsila, aké v nej Boh spôsobil veľké veci napriek tomu, že bola bezvýznamná, chudobná a druhými ľuďmi zaznávaná. Hospodin sa ukazuje ako ten, ktorý ponízuje povýšených a na druhej strane povyšuje ponížených. Svet a ľudia v ňom sa ženú za slávou, mocou, bohatstvom, učenosťou, pohodlným životom a všetkým, čo je veľké a vysoké. Takýchto ostatní oddivujú, pochvalne o nich hovoria. Mnohí sa chcú dostať do ich priazne aby ťažili z ich postavenia. Ale nikto sa nechce pozeráť do hĺbky, v ktorej sa nachádza chudoba, hanba a bieda. Od toho každý odvracia oči. Každý sa od takýchto ľudí z opovrhnutím odvracia.

PRETO Boh položil na ramená svojich nasledovníkov mnohé kríže života. Niekedy ich necháva padnúť do hriechu, pretože až potom sa môže pozeráť do hĺbky, pomáhať, ukázať sa ako pravý Stvoriteľ. Nepozná človek Boha tak osobne, pokiaľ neprežíva svoje problémy a poníženosť. Napriek svojej úbohosti môže oslavovať Pána Boha, presne tak ako to robí Mária.

V Jeruzaleme a iných mestách žili dcéry najvyšších kňazov a radcov. Boli bohaté, pekné, mladé, vzdelané a medzi inými aj vážené. Ale Mária nebola dcérou vysokopostavených ľudí. Jej rodičia boli jednoduchí, chudobní, ktorí sa netešili zvláštnej autorite a úcte. Ona sama medzi svojimi susedmi a ich dcérami bola iba jednoduchým dievčaťom, ktoré malo na starosti dobytok a domáce práce. Nebola teda ničím viac, ako obyčajná chudobná pomocníčka v domácnosti, ktorá vykonáva v dome všetky práce, ktoré je rozkážu. Čo teda táto jednoduchá a chudobná žena spieva vo svojom speve, ktorý sa nazýva aj latinským pojmom „Magnificat?“

Velebí moja duša Pána. Tieto slová vychádzajú zo srdca naplneného vnútornou radosťou v Duchu Svätom. Nehovorí pritom: „Ja velebím Boha“, ale „moja duša velebí Pána“. Všetci kresťania, ktorí sú naplnení Duchom Svätým, ktorí prežívajú Jeho dotyky vo svojom živote vedia, o čom hovorí Mária.

Niekedy prežívam aj ja sám také chvíle, kedy som dotknutý Božím Duchom a vtedy viac cítim, ako som schopný povedať. Pretože človek z vlastných síl nie je schopný s radosťou oslavovať Boha. Mnohí ste mi aj počas tohto roku hovorili, že tie Božie dotyky sú niekedy také silné, že človek by svoje srdce vyspieval na slávu Božiu. Zvlášť si to uvedomujeme, keď sa nás Boh zázračne dotkne našich problémov, ktoré sa vyriešia. Takto Boh vstupuje do našej poníženosti a povyšuje nás z nášho potupenia.

Môj duch sa rozveselil v Bohu, v mojom Spasiteľovi. Niekedy sa nám stáva, že Boh akoby skryl svoju tvár pred nami. Je to v situáciách, kedy sa cítime byť od druhých ľudí nepochopení, neprijatí, alebo pošliapaní. V takých situáciách ako keby sme v Boha prestávali veriť a prestávame ho pod návalom starostí sveta aj oslavovať. Vtedy sa ukazuje, či máme viac vnútornej radosti zo samotného Spasiteľa, alebo iba z Jeho darov. Pána máme však milovať nadovšetko v každej situácii nášho života. My kresťania sme Kristovou nevestou a tá má vyznávať na adresu Krista: „Nechcem Tvoje veci, ale Teba samého. Nie si mi milší keď mi je dobre, ani menej milý keď mi je zle. Chcem Ťa rovnako milovať aj napriek svojim momentálnym pocitom.“ To znamená, že Boha treba milovať stále rovnako a nepozerať sa na to, čo z toho budem mať, čo z toho vyťažím.

Že zhlíadol na poníženie svojej služobnice, veď, ajhľa, blahoslaviť ma budú odteraz všetky národy. Mária akoby chcela povedať: „Boh sa pozrel na mňa, ako na chudobné, zabudnuté a bezvýznamné dievča. Mohol si nájsť bohaté, vysokopostavené dievča z kráľovského rodu. Ale vyvolil si mňa, takúto bezvýznamnú ženu, aby sa nikto pred Ním nepovyšoval, či bol alebo nebol toho hodný. Ja som si to nezaslúžila a už vôbec som toho nebola hodná.“ Mária sa nechváli svojou pokorou, ale dáva do popredia to, že na ňu Boh zhlíadol a to je dôležité.

Pokorní ľudia sa nepozerajú na to, čo im pokora prináša. Jednoduchým spôsobom sa pozerajú na obyčajné veci života a ani si to neuvedomujú, že sú pokornými. Pokora sa stala súčasťou ich života. Ako keď vyviera voda z prameňa, aj oni sa správajú skromne, jednoducho. Volia jednoduché oblečenie, osoby s ktorými sa stýkajú, miesta a slová. Preto pravá pokora ani nevie, že je pokorná. Keby to vedela, stala by sa pyšnou. Keď archanjel Gabriel pozdravil Máriu slovami: „Buď pozdravená, milosťou obdarovaná“, rozmýšľala nad tým, čo je to za pozdrav. Keby bol adresovaný napríklad Kajfášovej dcére, tá by sa tomu nečudovala, pretože by bola zvyknutá na slová, ktoré jej vyjadrujú obdiv. Ale Mária bola jednoduchá a pokorná, preto si ju Hospodin vyvolil za svoj nástroj, aby priviedla na svet Božieho Syna.

Mária vo svojom chválospeve nehovorí, že jej budú pripisovať veľa dobrého, že ju budú oslavovať, vyzdvihovať jej panenstvo, pokoru, či o nej spievať piesne. Hovorí iba o tom že je blahoslavená, lebo Boh na ňu zhlíadol. Anjel ju pozdravuje ako milostiplnú. Ona sama odmieta oslavu svojej osoby a chce, aby druhí ľudia v nej chválili Boha za veci, ktoré s ňou jednoduchou dievčinou urobil.

Pretože Mocný učinil so mnou veľké veci a sväté je Jeho meno. Mária ďakuje Bohu za veľké veci, ktoré s ňou urobil. Tým nás učí skutočnosti, že čím je väčšia zbožnosť v ľudskom srdci, tým menej slov potrebuje. Boh chce, aby sme ho chválili v duchu a v pravde. Ak Ho oslavujeme s veľkým krikom, robí to dojem, že Ho považujeme za hluchého, že Ho chceme prebudiť a o niečom poučiť. Preto pri každom našom uctievaní Pána Boha sa musíme sústrediť na svoje srdce, aby sme to neboli my ako tí dôležití. Ale aby to bol On, ktorý sa k nám chce skloniť. Pozrime sa na Máriu, ako sa správa, keď sa dozvie, že sa má stať matkou Božieho Syna. Jej správanie je rovnaké, ako dovtedy. Nenárokuje si úctu od ľudí, nevychvaľuje sa, nepovyšuje, nevykrikuje. Ale jednoducho ide a pracuje ako predtým, dojí kravy, varí, umýva, zametá. Robí tie úplne obyčajné povinnosti života, ktoré robieva slúžka, alebo žena v domácnosti. Správa sa tak, ako keby sa jej tie Božie dary ani netýkali. Medzi ženami a susedmi nie je považovaná za nič viac, ako bola dovtedy. Ostala chudobnou a obyčajnou ženou, ako dovtedy, kým ju navštívil archanjel Gabriel.

A Jeho milosrdenstvo tými, čo sa Ho boja, z pokolení na pokolenia. Veľa vzdelaných ľudí, filozofov a teológov sa zoberali témou: „Kto je Boh“. Každý o tom napísal aj svoje knihy. Pritom najväčšia vec

na zemi spočíva v tom, aby človek správne poznal Pána Boha. Mnohí ľudia povedia: „Viem že niečo medzi nebom a zemou existuje.“ Tu ich viera končí. Ale skutočná viera znamená poznať Boha osobne vo svojom živote. Pocítiť Jeho skutky, Jeho dotyky. Začuť Jeho hlas v Božom slove. Spoznať Ho vo svojich blížnych. Vtedy poznávame, že naša viera sa stáva dôverou v Neho samého. Nech sa hocičo deje v našom živote, On zostáva verný, stály a nikdy nás neopustí. Preto sa na Neho vždy môžeme spoľahnúť.

Dokázal moc svojím ramenom, rozpráčil tých, ktorí sa povyšovali zmýšľaním srdca. Božím ramenom je v Biblii označená Božia sila. Pretože kde končí ľudská sila, tam nastupuje Božia sila. Kristus bol navonok bezmocný a umrel na kríži. Ale práve tam vykonal svoje vrcholné dielo spasenia. V tom je naša sila, že Boží Syn stojí nadovšetko. Martin Luther v tejto súvislosti hovorí: „Naopak, Boh necháva zlých ľudí rásť a vzmáhať sa. Odťahuje od nich svoju silu a necháva ich z vlastných síl sa nafukovať. Lebo kde vchádza ľudská sila, tam Božia odchádza. Ak je mechúr nafúknutý a všetci si myslia, že sú vysoko a oni sami sú si istí sami sebou a dotiahnu to do konca, tam urobí Boh do mechúra dierku a je po ňom. Blázni, nevedia, že práve vtedy, keď sa nafukujú a silnejú, Boh ich opúšťa a Božie rameno už nie je s nimi. Preto trvá ich dielo len istú dobu a potom zmizne ako vodná bublina, ako keby tu nikdy nebola bývala.

Mocných zosadil z trónov povýšil ponížených. Pán Boh mocných ľudí nezničí hneď, ale chvíľu ich nechá, kým ich moc nedosiahne vrcholu. Potom ich už nedrží ani Boh, ani ich vlastná sila. Ich moc zanikne sama od seba. Potom sa všetci utláčaní ľudia oslobodia, pretože v nich pôsobí Božia sila, ktorá trvá aj vtedy, keď moc mocných už zanikla. Niekedy sa ľudia spájajú s mocnými a bojujú proti pravde, ako sa píše v 2. žalme: *Zoskupujú sa zemskí králi a kniežatá sa spolu radia proti Hospodinovi a proti Jeho pomazanému.* Preto Pán Boh ústami Márie povzbudzuje ľudí, aby sa nenechali ani pomýliť, ani zastrašiť. Majú týchto mocných nechať byť múdrymi, mocnými a bohatými. Nepotrva to dlho a raz skončia na smetisku dejín. Robia si svoje plány, ale čo na to Hospodin? Pán Boh sa im smeje, pretože On má vo všetkom posledné slovo. Pán Boh si naopak vyvolí takých ľudí, ktorých svet zavrhuje. Ako píše apoštol Pavel sú to chudobní, nízkopostavení, jednoduchí, bezvýznamní a takí, ktorými druhí pohŕdajú.

Lačných nasýtil dobrými vecami a bohatých prepustil naprázdno. Bohatý namyslený človek si nevedomuje, aký je prázdny a biedny, kým neumrie a všetko vyjde na mizinu. Potom uvidí, že nič nemalo cenu, ani všetok ich majetok. Naopak, hladní nevedia, akí sú v skutočnosti plní, kým nepríde ich koniec potom sa naplnia slová Písma: „Blahoslavení, ktorí teraz hladujete, lebo budete nasýtení.“

Ujal sa Izraela, svojho služobníka, pamätlivý milosrdenstva. Mária uzatvára svoj chválospev Magnifikát tvrdením, že najväčším Božím dielom je Vtelenie Božieho Syna. Akoby sama hovorila, že je služobníčkou pre celý svet, pretože vyznáva, že v nej dokonané dielo je platné nielen pre Izrael, ale pre celý svet. Toto je ozajstná bohoslužba. Spievať takýto chválospev na Božiu chválu a oslavovať Pána Boha za všetko, čo pôsobí v ľudskom živote. Izraelom sa nemyslí telesný Izrael, pretože ten Krista odmietol ale duchovný Izrael, ktorým je kresťanská cirkev.

Ako povedal našim otcom, Abrahámovi a jeho potomstvu naveky. Bez Krista je celý svet hriechy, pod kliatbou so všetkým, čo robí a čo pozná. Povedané slovami Komenského, je labyrintom, v ktorom človek zabľúdi a zahynie. Abrahámovo potomstvo, to je samotný Ježiš Kristus, v ktorom je požehnaný celý svet.

Bratia a sestry, Mária oslavovala Pána Boha za všetko, čo s ňou jednoduchou, bezvýznamnou a chudobnou dievčinou urobil. Čítajme si tento jej chválospev počas sviatkov, ako aj doma. Vracajme sa k týmto hlbokým slovám. Nech aj my dokážeme Pána Boha oslavovať za všetko, čo v nás pôsobí.

AMEN